

צנוורה

הכבוד של התורכים

הצנוורה מגלה באחרונה פעילות קדחי תנית. היא הורידה שני סרטים ממסכי ישראל. משום שהוצגו שלא כדין (אהבותיה של מורי ומסיבות החשק). היא הודיעה כי תתבע את סרטי נח לדין על פירסום כוזב. אחרי סרטי נח פירסמו כאילו נאב"ק קו קשות להתרת קשר האורניום. יו"ר הצנוורה, יהושע טוען שאין זו אמת. מאחר והסרט אינו מעורר שום בעייה, איש לא היראה אפילו באפשרות לפסול אותו, ואין לכך הוכחה טובה יותר מהתרתו לקהל מכל הגיליים.

לעומת זאת, החליטה הצנוורה, בשבוע האחרון, לאסור את הצגתו של סרט ש"ייצג את בריטניה הגדולה בפסטיבל קאן. הכולנה לאקסטרס וסטמן, טוען שאין של סטודנט אמריקאי שנאסר בתורכיה על החזקת חשיש והתנסה ביסורי השאול של הכלא התורכי.

כזכור, שלהה נציגות תורכיה בישראל מכתב לגורמים שונים באמצעי התיקשור רת, כולל מבקר הקולנוע של עיתון זה (העולם הזה 2134), שבו טענה כי הסרט מטלף את האמת, משמין את תורכיה ומצייר אותה באור מזויף. המכתב אפ"י לו רמז שסרט דומה אפשר לעשות גם על מדינת ישראל. גם כמה מאנשי הצנוורה קיבלו את המכתב הזה, שהספיק כנראה לשכנעם, לדבריהם לא הופנתה אליהם שום בקשה נוספת מצד הממשלה התורכית. ב" החלטת הצנוורה נאמר שהסרט פוגע ב" מדינה ידידותית. באיזו מידה הדוקה הי ידידות הזאת, זה כבר סיפור אחר.

הצנוורה הישראלית גילתה תמיד רגיי שות לכבוד של התורכים. לפני קרוב ל- 20 שנה היא אסרה את הצגת סרטי של ז'ול וז'אן, זה שצריך לחזות (לפי ספר של קאונצאקיס), באותה הטענה. אמ" של הסרט הוצג כמה שנים לאחר-מכן, בשקט וללא הצלחה מיסחרית מרובה. מדוע נמצאו ראוי אז להצגה — איש לא טרח להסביר. אולי היה זה שבוע ה"ברונז" עם תורכיה, ואולי דוגמה נוספת להגיגנה של הצנוורה הישראלית.

תקציבים

קרן ההפחעה

הוויכוח על גורלם של 12 מיליוני הליי רות, שהוטיפו חבריהכנסת אברהם שריר

לחיי האורניום

שבדרך

קשר האורניום (שחף, תל-אביב, ישראל) — אין ספק כי הפיתוי להעלות פרשיות עלומות על הגד מפתה מאד, ואחרי שמנחם גולן הודרז להנציח את מיבצע יונתן, שהיה בו מספיק חומר תיעודי גלוי, ואף ראה ברכה בעמלו, חשב כי מפרשת האורניום יפיק אם לא משהו קרוב לאמת, הרי לפחות מותחן עם אקטואליה פו-ליטית שיש בה סוג מסויים של סכס-אפיל. אלא שכנראה לא מצא בתסריט של ישעיהו בן-פורת ודויד פולסן מספיק בשר או שלא היה די צבעוני בעיניו. כי מה שהעלה גולן מכל הפרשה הם מירדמים פוטוגיים למדי בסימטות אמט-טרדם, כמה נענועי קורקבנים בזאיר, דילוגים על גגות בריסל והיאבקות על כל מעקה פנוי. דומה שהמישטרות בהולנד, בלגיה וספרד, וכל אירגוני-החרש הלאומיים והבינו-לאומיים באירופה, היו בשביתה בעיצומה של הפרשה, בכך השב"כ, המוסד הישראליים פועלים בכל אירופה בקול רם ובאין מהירד. לסוכניהם אין כל בעייה להתגנב למיפעלים שמורים היטב, לאוניות בנמלים, בלתיים פרטיים או, למשל, לרצוח לאור היום בכנסייה. מה שמוחן במיוחד היא העובדה שבמציאות, כשנערכו המירדמים המוסרטיים, בסני-רות בתעלות אמסטרום, והופרעה שלות הציבור, היה מי שורה לעבר צוות ההסרטה וכתוצאה מכך נפצעו קל הצלם אדם גרינברג ובמאי מנחם גולן. דבר נוסף מתמיה, שגורע מאמינות הסרט, היא השפה האנגלית השגורה בפי אנשי צה"ל והשב"כ בתל-אביב. בשעה שכל אנשי הסרט, כשהם באירופה, מדברים כל אחד בשפה הנחוצה למאיון להם (איטלקית, גרמנית, ספרדית, צרפתית ואנגלית), מדב-רים הישראליים בינם לבין עצמם רק אנגלית. מדוע?

אבל — ואולי זו המיגרעת העיקרית של "קשר האורניום" — עבודתו של סוכן ישראלי דומה לזו של הגנב מבגד: כיף אמיתי — מרביצים, תופסים ככל יכולתם, ואם איזו פרגית קטנה מפריעה בדרך (וגם זה לא בטוח, כי הממונה שצויה לחסלה מודה לבסוף שאולי זה היה מיותר) מחסלים אותה בכנסייה שבמרכז העיר. שום דבר מכל העבודה האפורה והמפרכת, עבודת-הנמלים המתישה, שנעשית באמת במיקרה כזה והזהירות הכובלת ידיהם של סוכנים מתוחכמים כדי שלא לרצוח את כל המסייעים, ובעיקר את המסייעות, ולהעיר בכך את המישטרה וגורי-מים אחרים, לא נותר כאן. ואשר לפרשת האורניום, הסרט התיעודי הבריטי, שסודר ב"מבט שני" בטלוויזיה, הכול בחצי שעה יותר מידע ויותר מתח מן "הקשר" הישראלי.

קולר, טסטי פוקס וסמצי' — למה ?

ביטאו נאמנה את עמדת איש. שופט בודד יוכל אולי להעני יותר ולהיות מקורי יותר מאשר ועדה, שבה כל אחד מושך לכיוון אחר. מי השופטים — טרם נקבע עדיין, אבל אין מה לקנא בהם. כל במאי קולנוע יתי-חיל את צעדיו הראשונים בכך שינסה להפעיל עליהם לחץ, וכל מי שלא יקבל מהם את העזרה המיוחלת, לא יחסוך מהם את שבטו. מאחר ומדובר באנשים בודדים, כדאי שיקבלו לפני המינוי וריקות חיסון נגד השמצות. הם יודקקו להן, ובמהרה.

ביר את הכספים הראשונים למועמדים ה-מאושרים. ההפחעה שטומן בחובו הקנון זה מתבטאת ברעיון היסודי שבו: על חלוקת הכספים מן הקרן הזאת יחליטו שני שופטים בודדים. כל אחד ישפוט לבדו את התוכניות שיוגשו לו, ומי שייתקל בסי-רוב אצל שופט אחד, יוכל לפנות אל הש-פט השני, כדי לתקן את המעוות. הרעיון מבוסס במידה רבה על השיטה הצרפתית, אלא ששם פועלות שתי ועדות מקבילות במקום שני שופטים בודדים. וריקות חיסון. ומדוע דווקא כך? לדעתה של לאה פורת, יושבת-הראש של המועצה לתרבות ואמנות, הוועדות ש-פעלו עד עתה, בחלוקת הפרסים השונים, התקשו בדרך כלל להגיע למסקנות פה אחד. רוב החלטותיהם היו פשרות, שלא

תדרוך חובה לראות:

תל-אביב — פרובידנס, אשה לאינשורי, הספיל, ג'וליה, ירושלים — ג'וליה, המיסתורין של קפטר האור.

תל-אביב

*** פרובידנס (מוזיאון, צרפת) — סיורטי הלילה של סופר ישיש מול עולם המציאות של יום המחרת. סרט מורכב, מסובך ומשובח. חובה לכל אוהב קולנוע אמיתי. עם ג'ון גילגוד, דייוויד ורנר, דירק בוגארד, אלן בורסטין ואיליין סטריץ'. *** אשה לא-נשואה (פאר, אר-צות-הברית) — אשה צריכה ללמוד איך לעמוד בזכות עצמה, לאחר 17 שנות גיי-שואין. סרט רגיש, מלא הומור, ומפוקח של פול מאזורסקי. עם ג'יל קלייבורג (פרס מישהק בפסטיבל קאן) בתפקיד הראשי.

ירושלים

*** המיסתורין של קספר האזור (בנייני האומה, גרמניה) — הבמאי ורנר הרצוג רואה בסיפור האמיתי, על נער שהופיע משום מקום בעיירה גרמנית, בתחילת המאה הקודמת, ונרצח באורח מיסתורי לא פחות, שלוש שנים לאחר מכן, משל על גישתו של העולם, המת-נגד לקבל כל מה שנראה זר או מוזר בעיניו.

חיפה

*** הניכרים באהבה (עצמון, אר-צות-הברית) — שני פורצים נוצצים נאל-צים להקדיש זמנם לשכונת ונוני בקור-מדיית-מתח שכל גיבוריה שחורים, אבל מלבד זאת אינה נבדלת במאומה מקומדי-יות המתח השיגרתי של הוליווד הישנה והטובה. סידני פואטיה, ביל קרוסבי וג'יימס ג'ונס מספקים את אבק הלוככים.

מל ברוקס — בריצה איטית

לעיתים רחוקות בסרט זה. רוב הזמן הוא עסוק בסיפור על פסיכיאטר מהולל, שמקבל על עצמו הנהלת מוסד מוזר לחולי-נפש, ועל המזימות שנקמות במוסד זה נגדו. ברוקס מנסה לסחוט את הצחוקים בעזרתם של הארווי קורמן וקלוריס ליצ'מן, בנותיים מן הקריקטורות היותר גסות ששרטט עד היום, ובסחיטת כמה מצבים (כמו פחד הגבהים) עד קצה גבול היכולת. אמנם המשוגעים לקולנוע יוכלו תמיד להשתעשע בזיי-הוי מקור החיקויים, אבל מעריציו של ברוקס גיילים לתו-צרת עשירה יותר.

אין כמו

היצ'קוק

מתח גבוה (דקל, תל-אביב, ארצות-הברית) — מל ברוקס, בין אם ירצה בכך ובין אם לאו, הפך בשנים האחרונות לטפיל קולנועי. הוא זקוק לסרטיהם של אחרים כדי שישמשו לו בסיס לפארודיה, מעין קולב לתלות עליו את בדיחותיו. כך נהג במערבון, "אוכפים לו-הטיים", בסרט האימה "פּרנַקְסטיין הצעיר", ובראינוע, ב"סרט אילם".

העיקרון עצמו אינו פסול, כל עוד יכול היה ברוקס להוסיף על המקור הנתון ולרקום עליו באמת פנטסיה אבסורדית. אבל הפעם נטל על עצמו משימה בלתי-אפ-רשית: הוא ניסה להיאחז באלפרד היצ'קוק. אלא שמלו-סרטי של אמר המתח, העשויים כולם מיקשה אחת, הנוד-שים בפנטסיה, בהומור ובהפתעות, נראים גישושו של ברוקס מסורבלים, כבדים וחסידי-דמיון לעיתים קרובות. הוא אינו מוסיף על היצ'קוק אלא מחקה אותו, מבלי שהחיקוי מגיע לקרסולי המקור. אמנם התפאורות דומות, הנושאים דו-מים, ולעיתים גם תנועות המצלמה דומות, אבל ברוקס אינו יודע להפתיע כמו היצ'קוק, וההומור שלו רחוק מן התיחכום וההברקות של סרטים כמו, "מזימות בינלאומיות" או "פרנוי".

למען האמת, ההצחקות המוצלחות ביותר של הסרט באות כאשר ברוקס נוטש לרגע את רעיון ההתמודדות עם היצ'קוק ומניח לדמיון הפרוע שלו להשתולל ללא הפרעה. כמו, למשל, בסצנה שבה אטובוס ובו תיזמורת פילהר-מונית מלאה, המנגנת במלוא המרץ, עוקף את מכוניתו של הגיבור. חבל שזה היוצא-מן-הכלל, שברוקס מגיע אליו רק

